

КОМПЕТЕНЦИИ ПО МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ

РЪКОВОДСТВО

ДИГИТАЛНО
РАЗВИТИЕ

ЧРЕЗ ГОТОВНОСТ, УСТОЙЧИВОСТ И КАПАЦИТЕТ

Co-funded by
the European Union

ТАБЛИЦА НА СЪДЪРЖАНИЕ

2

MIL SKILLS

MIL Skills Project Overview

5

Въведение

Развитие на пътя на
компетенциите за MIL

7

Резюме на изследването

Доклад за уменията за медийна и
информационна грамотност на
възрастните хора

17

Компетенции

Определение за медийна грамотност
и основни компетенции

36

Насоки относно потенциала за прехвърляне

Насоки за прехвърляне на пътеката на
уменията за MIL в различни контексти

39

Значение и очаквани резултати

Разработване на работна
тетрадка за обучение и
пилотни дейности

42

Изводи

Въздействие на политиката и
разпространение на Пътеката на
уменията за MIL

43

Референции

MIL SKILLS

Заглавие на проекта

Медийна и информационна грамотност на възрастните за развиване на критично мислене и борба с фалшификатите новини

Начални дати

02.01.2024 г

Резултат

Пътека на компетенциите за MIL

Свързани дейности

Работен пакет № 2 - Информационни листове (проучване на терен) и Пътека за компетенции за MIL (проучване на бюро) относно медийните и информационните умения и критичното мислене.

Водеща организация

Нов изток (Латвия)

Допринасящи партньори

- INNOVATION NIVE (Гърция)
- БАЛКАН БРИДЖ ЕООД (България)
- STIMMULI за социална промяна (Гърция)
- Vernian RTI (Кипър)
- EXEO LAB Srl (Италия)
- SYNCNIFY (Франция)
- GABINETE DE RECOLOCACIÓN INDUSTRIAL (Испания)

Ниво на разпространение европейски

НАШИТЕ СЪТРУДНИЦИ

Финансиран от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче са само на автора(ите) и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). Нито Европейският съюз, нито EACEA могат да носят отговорност за тях. 2023-1-LV01-KA220-ADU-000156693

ЗА MIL SKILLS

Медийната грамотност е широко понятие, което според определението, разработено от Експертната група по медийна грамотност на ЕС (MLEG), включва всички технически, когнитивни, социални, граждански и творчески способности, които позволяват на гражданите да имат достъп, да имат критично разбиране на медиите и взаимодействат с него.

Проектът MIL Skills има за цел да отговори на предизвикателствата и нуждите на възрастните хора, като им даде възможност да развият медийни и информационни умения, както и нуждите на учителите на възрастни, като ги оборудва с холистична методология и иновативни инструменти, за да могат ефективно да подкрепят своите обучаеми през това време пътуване. По-конкретно, MIL Skills ще приеме мултидисциплинарен подход към изграждането на медийни и информационни умения на възрастните хора, интегрирайки концепции като информация, дигитална и медийна грамотност, комуникационни умения, етични съображения и критично

Развивайки тези умения, хората могат да станат по-информирани и ангажирани граждани, по-добре подготвени да се ориентират в сложния пейзаж от информация в цифровата ера.

Освен това проектът MIL Skills ще увеличи капацитета на учителите на възрастни, организациите за обучение на възрастни и съответните участници за това как да калибрират своите подходи и ресурси, за да подкрепят своите ученици чрез адаптирането им към безопасния цифров преход в ЕС и към съответните изисквания за медийни и информационни умения. Това ще бъде постигнато чрез набора от инструменти за MIL Skills, който ще включва практическа информация и планове за уроци за това как те могат да прилагат резултатите от MIL Skills в своята образователна методология, както и допълнителни ресурси и инструменти, за да подпомогнат своите обучаеми да развият своите медийни и информационни умения. Платформата за електронно обучение MIL Skills и дигиталната настолна игра ще осигурят максимално ниво на преносимост на основните резултати от проекта (материали за обучение, набор от инструменти) и по този начин ще ги направят достъпни за всеки европейски студент, учител и организация за обучение. Освен това, в комбинация с новосъздадената Пътека за придобиване на компетенции в областта на MIL, ще подкрепи капацитета на европейските политици да разработят ефективни политики и сценарии за намеса в подкрепа на медийната и информационна грамотност за възрастни граждани и учители на възрастни.

Проектът има за цел да насърчи отговорното и етично ангажиране с дигиталните медии сред възрастните граждани и преподавателите за възрастни, като по този начин подобри техните умения за MIL и ги направи по-критични и проницателни потребители на информация. Проектът MIL Skills ще допринесе за справяне с дигиталната трансформация, ще подобри медийната и информационната грамотност и ще подобри компетенциите на възрастните хора и служителите в областта на образованието за възрастни.

ВЪВЕДЕНИЕ

Изследователските дейности на място и на място предоставиха на партньорите на MIL Skills ценен принос за определяне на състоянието на техниката относно настоящите нужди от умения на възрастните хора за тяхната медийна и информационна грамотност. Събраните данни послужиха като основа за разработването на пътеката на компетенциите за MIL. Информационните листове обобщиха констатациите от теренното изследване на съществуващите медийни умения и умения за грамотност и критично мислене за всяка участваща страна, предоставяйки на партньорите полезна база данни, за да продължат с развитието на Пътеката на компетенциите.

Пътят на компетенциите за MIL представлява новосъздадена група умения за развитие на уменията на възрастни хора и обучители на възрастни. Тази пътека е в основата на проекта, като подкрепя партньорите по време на разработването на иновативния материал за обучение на проекта.

Пътят на компетенциите предоставя цялостна рамка за развиване на медийни и информационни умения на възрастните хора, насочени към ключовите области, идентифицирани в изследването. Той подчертава важноста на адаптирането на образователните програми към специфичните нужди и предизвикателства на възрастните хора, като страхове, липса на предишен опит и физически ограничения.

Създаването на Пътеката на компетенциите за MIL позволява:

- Създаване на път за повишаване на уменията, за да се овластят възрастните хора с цифрови, медийни и информационни умения и следователно да се подобрят необходимите им умения за достъп, оценка и използване на медии и информация по критичен и информиран начин в цифровото общество на ЕС;
- Способността да се разработват и предлагат учебни програми и възможности за обучение, съобразени със специфичните нужди на целевите групи по проекта;
- Повишен капацитет на обучителите на възрастни и организациите за обучение на възрастни да развиват и оценяват знанията, уменията и нагласите на възрастните относно нововъзникващите сектори на цифровизацията и следователно да подобряват наличието на висококачествени възможности за обучение за възрастни;
- Предоставяне и валидиране на референтна рамка на ЕС за развитие и оценка на медийните и информационните умения на възрастните хора.

Проектът има за цел да улесни безопасната навигация и използването на онлайн информация, да подобри критичното мислене и да се бори с фалшивите новини, особено в контекст след COVID-19, където дигиталната ангажираност стана решаваща.

И накрая, но не на последно място, очакваме, че организациите за възрастни и други образователни организации в цяла Европа ще възприемат този път на компетенции като част от своите образователни дейности за оценка и обучение, което в дългосрочен план ще повиши осведомеността и ще насърчи интегрирането на рамката в местните, регионални и национални образователни органи в европейските страни. Освен че включва раздел в рамките на методологията и насоките относно потенциала за прехвърляне на рамката, която да бъде приложена в различни сектори (организации за ПОО, доставчици на образование, местни власти и т.н.), Пътят на компетенциите също е предназначен, доколкото е възможно, за максимална възможна преносимост към контексти извън целевата група и контекст на проекта.

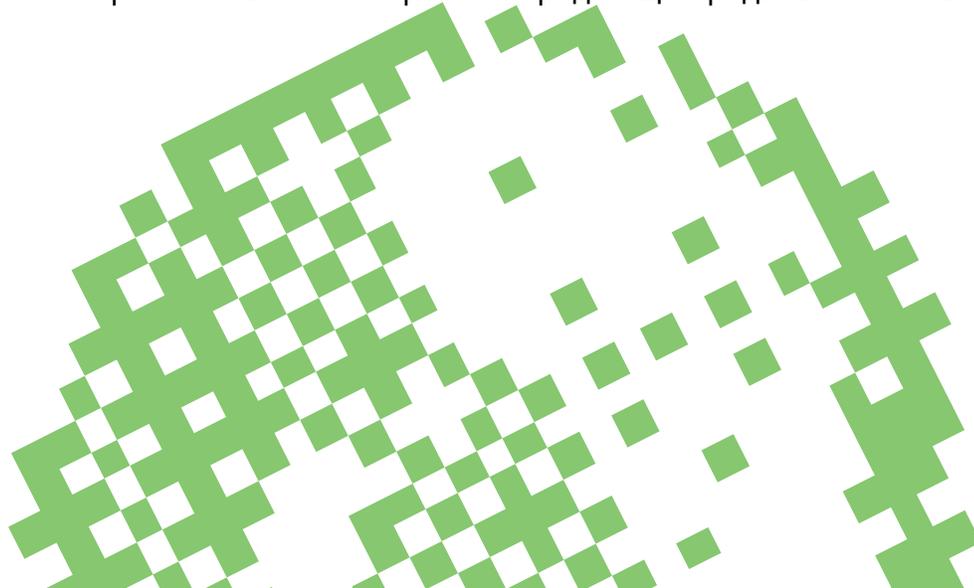
РЕЗЮМЕ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Докладвайте за ситуацията на местно ниво
и в ЕС относно уменията за медийна и
информационна грамотност

Докладът за ситуацията на местно ниво и в ЕС по отношение на уменията за медийна и информационна грамотност: нуждите и предизвикателствата на възрастните предоставя преглед на текущото състояние на уменията за медийна и информационна грамотност (MIL) сред възрастните хора и преподавателите за възрастни в няколко европейски страни - Латвия, Гърция, България, Кипър, Италия, Франция и Испания. Той подчертава предизвикателствата, нуждите и възможностите във всяка страна, както и различните правителствени и национални инициативи, насочени към подобряване на уменията за MIL.

Понастоящем много държави са стартирали правителствени и национални програми и политики за насърчаване на дигиталната и медийна грамотност, като обучение по цифрови умения, медийно образование в училищата и подкрепа за местни медии. Освен правителството, неправителствените организации и инициативи също играят ключова роля в развиването на умения за критично мислене, етична дигитална ангажираност и базирани в общността програми за медийна грамотност. Резултатите от проучването обаче показват, че това не е достатъчно или че качеството на съществуващите инициативи не отговаря на нуждите, посочени по-горе. И с това сме изправени пред общи предизвикателства.

ОБЩИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

За научните изследвания дигиталното разделение ограничава групите участници, докато бързо развиващият се медиен пейзаж е предизвикателство за значимостта на изследванията. Задълбочените качествени методи често са необходими, но изискват много ресурси. Освен това, разнообразното население и етични съображения добавят нива на сложност към дизайна и изпълнението на научните изследвания.

1

Цифрово разделение

Много възрастни хора са изправени пред изключване поради липса на достъп до технологии и интернет. Съществува значително цифрово разделение, като възрастните хора често нямат основни умения за цифрова и медийна грамотност в сравнение с по-младите поколения.

2

Съпротива срещу промяната

Образователните институции често се съпротивляват на актуализирането на учебните програми, за да включват умения за MIL.

3

Дезинформация

Разпространението на фалшивите новини и сложната дигитална дезинформация усложнява ефективното обучение по МИЛ.

4

Ограничени възможности за обучение

Липсват специфични програми за обучение както за възрастни хора, така и за обучители на възрастни за развиване на умения за ИМП.

ОСНОВНИ НУЖДИ НА ВЪЗРАСТНИТЕ ХОРА

Основните нужди на възрастните хора са подобрени цифрови умения, обучение по медийна грамотност и подкрепа за преодоляване на цифровото разделение и свързаното с него изключване. Възрастните трябва да развият основни компетенции като критично мислене, цифрова грамотност, медийна и информационна грамотност, управление на информация, комуникационни умения, поверителност и сигурност.

Технически умения

Възрастните хора често нямат основни компютърни и дигитални умения, което ги прави уязвими за онлайн дезинформация и дезинформация.

Медийна грамотност

Съществува силна нужда от обучение по медийна грамотност, което да помогне на възрастните хора да разграничат фалшивите новини от истинските и да проверят информацията онлайн.

Дигитални умения

Възрастните хора се боят да намерят различни гледни точки и перспективи, като често вярват на първите новини, които срещнат, поради ниските си цифрови умения.

Социални аспекти

Възрастните хора са изправени пред значително цифрово, социално и финансово изключване поради липсата на цифрови умения и грамотност.

Технически умения

Цифровото разделение е особено ясно изразено сред по-възрастното население, което няма основни технически умения за работа с цифрови технологии.

ОСНОВНИ НУЖДИ НА ОБУЧИТЕЛИ ЗА ВЪЗРАСТНИ

Ефективните обучители по медийна грамотност са много търсени, но недостиг. За да отговорят на тази нужда, обучителите се нуждаят от специализирано обучение, иновативни методи на преподаване и непрекъснато професионално развитие, за да ги оборудват с умения за ефективно обучение на възрастни относно медийната грамотност.

Ресурси

Преподавателите на възрастни се нуждаят от специализирано обучение и ресурси, за да преподават ефективно MIL умения на възрастни хора, адресирайки техните уникални нужди от обучение и тревоги около технологиите.

Обучения

Програмите за обучение трябва да вземат предвид свързаните с възрастта потребности от достъпност и езиковите предпочитания на възрастните обучаеми.

Методологи

Обучаващите се нуждаят от ефективни методи на обучение и ресурси, за да преподават умения за дигитална грамотност на възрастни хора.

Практики

Обучаващите се нуждаят от ефективни методи на обучение и ресурси, за да преподават умения за дигитална грамотност на възрастни хора.

Комуникационни умения

Обучителите се солъскват с трудности при общуването с по-възрастни хора и при насочването им към активно участие в програми за дигитална грамотност.

Умения за развитие

Обучаващите се нуждаят от непрекъснато да актуализират собствените си умения и знания, за да отговорят ефективно на развиващите се нужди на своите възрастни обучаеми.

Прилаган е

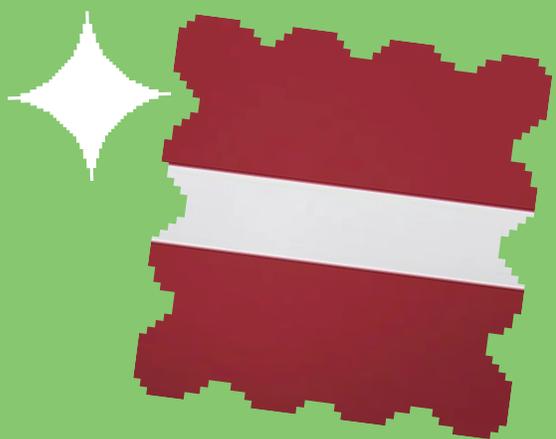
Обучителите се нуждаят от по-добри инструменти и най-добри практики, за да преподават успешно дигитална и медийна грамотност на възрастните хора.

Медийна грамотност

Има голямо търсене на обучение по медийна грамотност, но има недостиг на обучители с необходимите умения и опит, които да обслужват тази нужда.

ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Окончателният доклад очертава няколко възможности и предложения за подобряване на MIL уменията на обучители в напреднала възраст и възрастни в изследваните страни участнички:

ЛАТВИЯ

Възможности:

- Латвия постигна значителен напредък в развитието на уменията за критично мислене. Все още обаче има липса на обществена осведоменост относно вече въведените инициативи за медийна грамотност.
- Насърчаването на инициативи за обучение между поколенията може да помогне за овластяване на възрастните хора, като им позволи да се учат от по-младите поколения, насърчавайки среда за учене на сътрудничество.
- Повишаването на осведомеността чрез обществени кампании може да подчертае значението на медийната грамотност през целия живот и нейната роля за овластяването на възрастните хора.

Предложения:

- Създайте специален център за разработване на ресурси, специално пригодени за възрастни хора, като се фокусирате върху техните уникални нужди и предизвикателства в медийната грамотност.
- Насърчавайте НПО или частни компании да провеждат програми, които дават на възрастните хора практическите умения, необходими за ефективно навигиране в дигиталния свят.
- Инвестирайте в програми за обучение на обучители на възрастни, като включите международно сътрудничество, за да гарантирате, че те са подготвени да ангажират ефективно възрастните хора.

ГЪРЦИЯ

Възможности:

- Проектирайте програми за MIL, които отговарят на специфичните нужди на възрастни хора и преподаватели за възрастни, като се фокусират върху цялостно обучение по цифрова грамотност.
- Интегрирайте дигиталната грамотност в учебната програма за обучители в напреднала възраст и възрастни, обхващаща основни компютърни умения, навигация в интернет и използване на социални медии.
- Използвайте подкрепа от правителствени инициативи и образователни институции, за да разширите достъпа до ресурси и обучение за MIL.

Предложения:

- Насърчавайте критичния анализ на медийното съдържание сред възрастните хора и преподавателите, за да им помогнете да оценят достоверността на информацията и да идентифицират дезинформацията.
- Разработете механизми за получаване на обратна връзка от участниците, за да гарантирате, че програмите за MIL остават подходящи и ефективни.
- Предлагайте образователни материали на гръцки и други подходящи езици, за да задоволите езиковите нужди на възрастните.
- Използвайте интерактивни и ангажиращи методи на обучение, като семинари и практически упражнения, за да направите ученето по-ефективно и приятно.

БЪЛГАРИЯ

Предложения:

- Започнете с основни дигитални умения, за да сте сигурни, че възрастните и възрастните обучители се чувстват удобно при използването на цифрови устройства и навигацията в интернет, което е от съществено значение за по-нататъшното развитие на техните умения за MIL.
- Представете концепции за критично мислене на възрастните хора, като се съсредоточите върху оценката на достоверността на онлайн информацията и идентифицирането на дезинформация.
- Провеждайте семинари, насочени към развиване на умения за критично мислене, като оценка на достоверността на информацията, идентифициране на пристрастия и откриване на дезинформация.

Възможности:

- Работата с правителствени агенции и неправителствени организации може да осигури финансиране и подкрепа за програми за обучение по MIL. Правителството служи като доверен източник за възрастните хора, докато неправителствените организации предоставят необходимите човешки ресурси, връзки и опит за работа с различни групи.
  - Сътрудничеството с обществени центрове, библиотеки, центрове за възрастни хора и образователни институции може да помогне за по-достъпно обучение по MIL, като достигне до възрастни хора и преподаватели за възрастни, където те вече се събират.
  - Предлагането на достъпен достъп до цифрови устройства и интернет чрез програми за субсидиране или заемане може да даде възможност на възрастните хора да участват в обучение по MIL.
  - Създаването на учебни програми по MIL, специално предназначени за възрастни и възрастни обучители, със съдържание, отразяващо техните интереси и опит, може да увеличи ангажираността и уместността.
-

КИПЪР

Възможности:

- Повишаване на общественото разбиране на важноста на уменията на MIL сред възрастни хора и възрастни обучители за насърчаване на по-информирано общество.
- Разработете целенасочени стратегии, които се фокусират върху подобряването на уменията за MIL специално за възрастни хора и преподаватели.
- Използвайте съществуващите образователни инфраструктури и ресурси за подкрепа на обучението по MIL, включително партньорства с образователни институции и библиотеки

Предложения:

- Наблегнете на практически или смесени методи на обучение, съобразени с нуждите на възрастните хора, включително интерактивни семинари и сценарии от реалния живот.
- Използвайте игри, обучение, базирано на сценарии, и казуси, за да направите MIL обучението по-ангажиращо и подходящо за възрастните хора.
- Осигурете обучителни материали на езици, достъпни за възрастни хора, като вземете предвид специфичните езикови нужди на населението.
- Въведете механизми за обратна връзка, за да оценявате непрекъснато и подобрявате ефективността на програмите за MIL.

ИТАЛИЯ

Възможности:

- Осигурете набор от курсове за обучение от основни компютърни умения до теми за напреднали като електронна търговия и компютърна сигурност, като гарантирате, че някои опции отговарят на различни нива на опит сред възрастните хора.
- Прилагане на програми, предназначени за справяне с цифровото разделение и адаптиране на тези програми, за да отговарят на специфичните нужди на местните общности.
- Партньорствайте с университети за достъп до актуализирани ресурси и експертни знания, като гарантирате, че програмите за обучение остават подходящи и ефективни.
- Насърчавайте инициативи на общността, които предоставят личен подход към ученето, насърчавайки партньорска подкрепа и сътрудничество между учащите.

Предложения:

- Създайте програми за обучение, които са персонализирани, за да отговорят на индивидуалните нужди, като не позволяват на участниците да се чувстват претоварени и гарантират, че ученето е едновременно ангажиращо и уместно.
- Използвайте лесни за използване инструменти и технологии, за да намалите сплашването и да насърчите възрастните хора да се ангажират по-лесно с цифрово съдържание.
- Насърчавайте общност за учене, която насърчава взаимодействията между партньори, позволявайки на участниците да споделят опит и да учат съвместно.
- Насърчавайте значението на това да сте в крак с новите технологии и насърчавайте възрастните хора да приемат начин на мислене за учене през целия живот.
- Осигурете подкрепа за обучение и наставничество, за да предложите допълнителни насоки и да изградите увереност при използването на цифрови инструменти.
- Уверете се, че материалите за обучение са достъпни и приобщаващи, отговарящи на различни нужди и способности, за да предотвратите изоставянето на някого.

ИСПАНИЯ

Възможности:

- Има правителствени инициативи, насочени към намаляване на цифровото разделение, които могат да бъдат персонализирани, за да отговорят на местните нужди и да преодолеят конкретни бариери.
- Чрез партньорство с образователни институции има достъп до актуални ресурси и технологични експерти, което помага да се гарантира, че програмите за обучение остават подходящи за текущите тенденции.
- Програмите, базирани на местната общност, предлагат личен подход към ученето, като насърчават подкрепяща и позната среда за възрастните хора

Предложения:

- Програмите трябва да бъдат проектирани така, че да отговарят на индивидуалните нужди и нива на умения, предотвратявайки чувството на претоварване или недостатъчно натоварване.
- Изберете интуитивни инструменти и софтуер, за да направите технологията по-малко смущаваща за възрастните хора.
- Насърчаването на учебните общности може да подкрепи и мотивира участниците да изследват технологиите заедно.
- Подчертаването на важноста на това да сме в крак с новите технологии може да вдъхне чувство на любопитство и желание за учене през целия живот.
- Осигуряването на обучение и групи за подкрепа може да предложи допълнителна помощ и да изгради увереност при използването на технологията.
- Гарантирането, че всички материали и инструменти са достъпни за хора с различни нужди и способности, е от решаващо значение, за да не се допусне някой да бъде изоставен.
- Насърчаването на среда, в която цифровото обучение се разглежда като ценен и достъпен ресурс, може да помогне за изграждането на по-приобщаващо и цифрово грамотно общество.

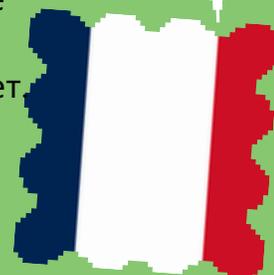
ФРАНЦИЯ

Възможности:

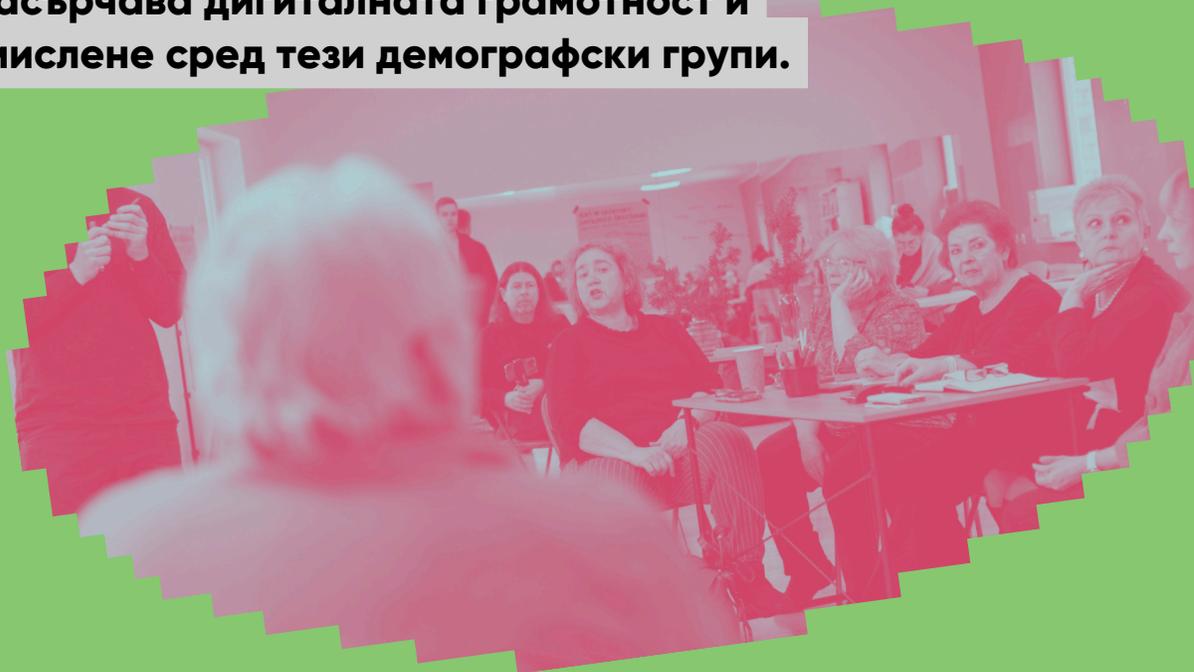
- Сътрудничеството с правителствени агенции и неправителствени организации може да осигури програми за обучение на MIL за възрастни хора и възрастни обучители. Този подход е ефективен и доверен субект за възрастните хора, докато неправителствените организации притежават неограничен опит за работа с различни целеви групи.
- Партньорството с обществени центрове, библиотеки, центрове за възрастни хора и образователни институции може да направи обучението по MIL по-достъпно, като достигне до възрастни хора и преподаватели.
- Осигуряването на достъпен достъп до цифрови устройства и интернет чрез субсидирани или предоставени устройства може да увеличи възможността на възрастните хора да се включат по-активно в обучението по MIL.
- Разработването на учебни програми по MIL, специално предназначени за възрастни и възрастни обучители, които отразява техните интереси, притеснения и опит, може да повиши ангажираността и уменията.

Предложения:

- Започнете с основно обучение по дигитални умения, за да сте сигурни, че възрастните и възрастните обучаващи се чувстват комфортно при използването на цифрови устройства и ефективната навигация в интернет.
- Провеждайте семинари, фокусирани върху развиването на умения за критично мислене, като например оценка на достоверността на онлайн информацията, идентифициране на пристрастия и откриване на дезинформация.
- Запознайте възрастните граждани с концепциите за критично мислене и насърчете използването им, когато се занимават с новини и медии.

Като цяло, докладът подчертава значението на персонализираното обучение, участието на общността и интегрирането на умения за критично мислене за подобряване на MIL сред възрастни и възрастни обучители в тези страни. Изтъкнатите общи възможности се съсредоточават върху преодоляване на дигиталното разделение, предоставяне на персонализирани програми за обучение, овластяване на обучители на възрастни и използване на технологии за подобряване на уменията за MIL сред възрастни хора и обучители на възрастни в цяла Европа. Използвайки тези възможности и прилагайки тези предложения, всяка страна може да подобри уменията на MIL на възрастните хора и възрастните обучители, като по този начин насърчава дигиталната грамотност и критичното мислене сред тези демографски групи.

КОМПЕТЕНЦИИ

Медийната грамотност се дефинира като способност за достъп, анализ, оценка, създаване и действие върху медиите под различни форми. Обхваща умения за критично мислене, които позволяват на хората да разбират и тълкуват съобщенията, предадени чрез масмедията, включително традиционни издания като вестници и телевизия, както и цифрови платформи като социални медии и уебсайтове.

Според кабинетното проучване възрастните идентифицираха няколко специфични умения като особено предизвикателни за развитие в контекста на медийната и информационната грамотност. Тези предизвикателства отразяват техните борби за адаптиране към цифровия пейзаж и включват:

- **Технология за навигация:** Много възрастни хора смятат, че е трудно да използват цифрови устройства и софтуер, което възпрепятства способността им за ефективен достъп до информацията онлайн.
- **Критична оценка на информацията:** Възрастните хора често се затрудняват да различат достоверната информация от дезинформацията, особено предвид разпространението на фалшиви новини и ненадеждни източници онлайн.
- **Онлайн безопасност и поверителност:** Разбирането как да защитите личната информация и да навигирате безопасно в онлайн среди е значително предизвикателство.
- **Ангажираност в социалните медии:** Възрастните хора срещат трудности при отговорното и ефективно използване на платформите на социалните медии, което може да повлияе на способността им да общуват със семейството и приятелите.
- **Умения за дигитална комуникация:** Много възрастни хора нямат необходимите умения за ефективна комуникация в цифрови формати, като имейли и приложения за съобщения.
- **Разбиране на цифровите права:** Често има объркване по отношение на цифровите права, включително правата за поверителност и етични съображения, свързани с използването на информация.
- **Използване на цифрови инструменти:** Познаването на различни цифрови инструменти и приложения е ограничено, което затруднява възрастните хора да се ангажират напълно с наличните ресурси.
- **Тези предизвикателства подчертават необходимостта от целеви програми за обучение, които могат да помогнат на възрастните хора да развият необходимите компетенции за по-ефективно и безопасно навигиране в цифровия свят.**

Медийната грамотност обхваща набор от компетенции, които позволяват на хората ефективно да се ангажират с медиите под различни форми. Тези компетенции са от решаващо значение за справяне със сложността на наситена с медии среда, позволявайки на хората критично да анализират, оценяват и създават медийни съобщения:

ДОСТЪП ДО МЕДИИ

Компетентността е от решаващо значение за хората, за да се ориентират ефективно в сложния медийен пейзаж. Тази компетентност обхваща способността за достъп до различни форми на медии, включително цифрови, печатни и излъчващи, ефективен и ефикасен; да намира, оценява и използва различни медийни източници, което е от съществено значение в епоха, характеризираща се с огромно количество информация и разнообразни медийни формати. Значението на тази компетентност се крие в способността ѝ да дава възможност на хората да вземат информирани решения относно медиите, които използват, като по този начин повишава цялостната им медийна грамотност. Резултати от обучението:

1

Знания

- Да познава различните видове налични медийни платформи и техните специфични функции, включително социални медии, новинарски уебсайтове и мултимедийно съдържание.
- Да разбере принципите на медийното производство и факторите, които влияят върху медийните съобщения, включително собственост, финансиране и насочване към аудитория.
- Да признае значението на медийната грамотност за насърчаване на информирано гражданство и критично мислене.

3

Нагласи/Ценности

- Да възприемат критична позиция към медийното потребление, поставяйки под въпрос мотивите зад медийните послания и въздействието, което те могат да имат върху обществото.
- Да се култивира признателност към различни гледни точки и ролята на медиите при оформянето на обществения дискурс.
- 18 Да се ангажираме с учене през целия живот в областта на медийната грамотност, като признаваме развиващия се характер на медийните технологии и практики.

2

Умения

- Да развие способността за ефективно търсене и достъп до подходящо медийно съдържание, като използва търсачки и бази данни.
- Да се оцени надеждността на източниците чрез прилагане на критерии като точност, авторитет и пристрастност.
- Да синтезирате информация от множество медийни източници, за да създадете добре закръглено разбиране на темите.

АНАЛИЗИРАНЕ НА МЕДИИ

Компетентността е от съществено значение за хората да се ангажират критично с медийното съдържание. Тази компетентност включва изследване и поставяне под въпрос на медийни съобщения, за да се разбере тяхната конструкция, авторство, цел, аудитория, основни послания и контекста, в който са произведени. Значението на тази компетентност се крие в способността ѝ да дава възможност на хората да се ориентират в сложен медиен пейзаж, насърчавайки критично мислене и информирано гражданство. Резултати от обучението:

1

Знания

- Да познава основните понятия на медийния анализ, включително авторство, намерение и техниките, използвани в медийното производство.
- Да се разбере въздействието на медийната собственост и финансиране върху съдържанието и перспективата, представена в медийните съобщения.
- Да разпознае ролята на представянето в медиите и как може да повлияе на обществените възприятия и стереотипи.

2

Умения

- Да развие способността за критичен анализ на медийни съобщения чрез прилагане на специфични критерии, като точност, пристрастност и перспектива.
- За оценка на надеждността на информацията чрез кръстосани препратки към множество източници и твърдения за проверка на факти.
- Да формулира прозрения и критики по отношение на медийното съдържание, насърчавайки дискусии, които предизвикват преобладаващите наративи.

3

Нагласи/Ценности

- Да възприемат критично мислене, което поставя под съмнение медийните послания, вместо да ги приема за чиста монета.
- Да култивира признателност за различни гледни точки и значението на представянето в медиите.
- Да се ангажираме с непрекъснато обучение и ангажираност с медиите, като признаваме развиващия се характер на медийните пейзажи и необходимостта от непрекъснат критичен анализ.

ОЦЕНЯВАНЕ НА МЕДИИТЕ

Компетентността е основен аспект на обучението по медийна грамотност, като се фокусира върху способността за критична оценка на медийното съдържание и неговите източници. Тази компетентност е от съществено значение за хората, за да се ориентират в сложността на медийните съобщения, особено в епоха, в която преобладава дезинформацията - да оценят достоверността и надеждността на медийните източници, като правят разлика между факт и мнение. Значението на тази компетентност се крие в способността ѝ да предостави на хората необходимите инструменти за критично взаимодействие с медиите, като подобри разбирането им за ролята на медиите в обществото и тяхното въздействие върху публичния дискурс. Резултати от обучението:

1

Знания

- Да познава критериите за оценка на достоверността на медийните източници, включително авторитет, точност и цел.
- Да се разбере въздействието на медийната собственост и финансиране върху съдържанието и перспективата, представена в медийните съобщения.
- Да разпознават различните форми на пристрастия, които могат да съществуват в медиите, включително политически, културни и икономически пристрастия.

2

Умения

- Да се развие способността за критична оценка на медийните съобщения чрез прилагане на специфични критерии за оценка и поставяне под въпрос на намерението зад съдържанието.
- Да се анализира използването на език и изображения в медиите, за да се разбере как те влияят на възприятията и емоциите на публиката.
- Да синтезира информация от множество източници, за да формира добре закръглена гледна точка по проблемите, представени в медиите.

3

Нагласи/Ценности

- Да възприемат скептичен подход към медийното потребление, поставяйки под съмнение мотивите зад медийните съобщения и търсейки доказателства в подкрепа на твърденията.
- Да култивира признателност към различни гледни точки и значението на критичното мислене при разбирането на медийното съдържание.
- Да се ангажираме с непрекъснато обучение по медийна грамотност, като признаваме развиващия се характер на медиите и необходимостта от съответно адаптиране на уменията за оценка.

СЪЗДАВАНЕ НА МЕДИЯ

Компетентността е жизненоважен аспект на обучението по медийна грамотност, като се фокусира върху способността за ефективно създаване и споделяне на медийно съдържание. Тази компетентност дава възможност на хората да създават оригинално медийно съдържание, като използват подходящи инструменти и техники за ефективно предаване на съобщения, за изразяване на своите идеи, перспективи и разкази чрез различни медийни форми, насърчавайки креативността и критичното ангажиране с медийния пейзаж. Значението на тази компетентност се крие в способността ѝ да даде възможност на хората не само да консумират медии, но и да станат активни творци, повишавайки способността им да влияят и да допринасят за обществените разкази. Резултати от обучението:

1

Знания

- Да познава основните принципи на създаване на медии, включително различните формати и инструменти, налични за създаване на съдържание.
- За разбиране на етичните съображения, включени в създаването на медии, като авторско право, представяне и потенциалното въздействие на медийните съобщения върху публиката.
- Да разпознае ролята на публиката в създаването на медии, като разбере как различните демографски групи могат да интерпретират посланията по различен начин.

3

Нагласи/Ценности

- Да прегърне мислене на креативност и иновации, като признава стойността на оригиналните идеи и разнообразните изрази в медиите.
- Да се култивира чувство за отговорност по отношение на въздействието на медийните съобщения, разбиране на потенциалните последици от това, което се споделя и създава.
- Да се ангажираме с учене през целия живот в създаването на медии, да бъдем информирани за новите технологии и тенденции, които могат да подобрят творческото изразяване.

2

Умения

- Да развиете технически умения за използване на инструменти и софтуер за медийно производство, което позволява създаването на висококачествено съдържание в различни платформи.
- Да се прилага творческо мислене за концептуализиране и разработване на оригинални медийни проекти, които ефективно комуникират предвидените послания.
- Да се оцени ефективността на медийните творения чрез търсене на обратна връзка отразяване на ангажираността и реакцията на публиката.

ОТГОВОРНО ПОВЕДЕНИЕ

Компетентността е основен компонент на образованието по медийна грамотност, като се фокусира върху етичното и отговорно ангажиране с медиите. Тази компетентност подчертава значението на разбирането на въздействието на медийните действия върху индивидите и обществото и насърчава хората да действат с почтеност, отчетност и уважение в своите медийни взаимодействия - да действат отговорно при медийното потребление и производство, като разбират етичните последици от използването на медиите. Значението на тази компетентност се крие в способността ѝ да даде възможност на хората да се ангажират с медиите по начин, който насърчава положителни социални резултати, повишава доверието на общността и намалява разпространението на дезинформация. Резултати от обучението:

1

Знания

- Да познава етичните стандарти и насоки, които управляват медийното производство и потребление, включително въпроси на авторското право, поверителността и представителството.
- За разбиране на потенциалните последици от медийните действия върху отделни лица и общности, включително въздействието на дезинформация и вредно съдържание.
- Да признае значението на медийната грамотност за насърчаване на култура на отчетност и почтеност в медийните практики.

2

Умения

- Да развият способността за критична оценка на етичните последици от медийните съобщения и действия, като правят информиран избор за това какво да споделят и консумират.
- Да прилага отговорни практики при създаването на медии, като гарантира, че съдържанието е уважително, точно и включващо.
- Да участва в конструктивен диалог по проблемите на медиите, насърчавайки осведомеността и разбирането на етичните съображения при използването на медиите.

3

Нагласи/Ценности

- Да приемем ангажимент за етични медийни практики, давайки приоритет на почтеността и уважението във всички медийни взаимодействия.
- Да се култивира чувство за социална отговорност, като се признава силата на медиите да влияят на общественото мнение и обществените норми.
- Да се ангажираме с непрекъснат размисъл и изучаване на етичните измерения на медиите, адаптиране на практиките с появата на нови предизвикателства и технологии.

РАЗБИРАНЕ НА МЕДИЙНОТО ВЛИЯНИЕ

Компетентността е критичен компонент на образованието по медийна грамотност, като подчертава необходимостта хората да разпознават и анализират начините, по които медийните послания оформят възприятията за реалността, вярванията и влияят върху поведението, нагласите и обществените норми. Тази компетентност е от съществено значение в днешната среда, наситена с медии, където хората са постоянно изложени на различни медийни форми, които могат значително да повлияят на тяхното разбиране за света. Значението на тази компетентност се крие в способността ѝ да дава възможност на хората да се ориентират в сложността на медийните съобщения, което им позволява да вземат информирани решения и да се ангажират критично с информацията, която срещат. Резултати от обучението:

1

Знания

- Да познава различните форми на медиите и тяхното специфично влияние върху общественото възприятие и поведение, включително новини, реклама и развлекателни медии.
- Да разбере техниките и стратегиите, използвани в медийното производство за убеждаване и повлияване на публиката, като емоционални призови, стереотипи и рамкиране.
- Да разпознават социалните, политическите и икономическите фактори, които оформят медийните послания и тяхното разпространение.

2

Умения

- Да се развие способността за критична оценка на медийните съобщения чрез идентифициране на основните мотиви и потенциални пристрастия, присъстващи в съдържанието.
- Да се анализира въздействието на медийното представяне върху обществените нагласи и поведение, особено по отношение на въпроси на раса, пол и идентичност.
- Да се прилагат умения за критично мислене, за да се разпознае достоверността на източниците на информация и да се направи разлика между докладване на факти и базирано на мнение съдържание.

3

Нагласи/Ценности

- Да прегърне критичен начин на мислене, който поставя под въпрос медийните послания и техните намерения, насърчавайки здравословен скептицизъм към медийното потребление.
- Да култивира осъзнаване на отговорността, която идва с медийната ангажираност, като разпознава потенциалните последици от споделянето и потреблението на медийно съдържание.
- Да се ангажираме с непрекъснато обучение относно медийното влияние, да бъдем информирани за новите разработки в медийните технологии и техните социални последици.

АНГАЖИРАНЕ НА МЕДИЙНО УЧАСТИЕ

Компетентността се фокусира върху овластяването на хората да се ангажират активно с медиите, преминавайки отвъд пасивното потребление, за да станат активни сътрудници и участници в медийния пейзаж. Значението на тази компетентност се крие в способността ѝ да трансформира индивидите от обикновени потребители на медии в активни граждани, които оформят и влияят на медийния пейзаж. Като участват в медийно участие, хората могат да предизвикат доминиращите разкази, да популяризират различни гледни точки, да споделят идеи и да си сътрудничат с други и да допринесат за по-приобщаваща и представителна медийна екосистема. Резултати от обучението:

1

Знание

- Да познава различните платформи и канали, налични за медийно участие, включително социални медии, онлайн форуми и обществени медии.
- За разбиране на етичните съображения, включени в медийното участие, като зачитане на правата на интелектуална собственост, запазване на поверителността и избягване на вредно или насаждащо омраза съдържание.
- Да разпознае потенциалното въздействие на медийното участие върху обществения дискурс и обществената промяна, както и отговорността, която идва с участието в медийния пейзаж.

2

Умения

- Да развиете способността за ефективно предаване на идеи и мнения чрез различни медийни формати, включително писмено, визуално и аудио съдържание.
- Да участва в конструктивен и уважителен диалог с други, които имат различни гледни точки, насърчавайки взаимното разбиране и учене.
- За създаване на оригинално медийно съдържание, което отразява нечи ценности, интереси и уникален глас, като допринася за разнообразието на медийния пейзаж.

3

Нагласи/Ценности

- Да възприемат мислене за активно участие и гражданска ангажираност, като признават силата на медиите да влияят върху социалните и политическите промени.
- Да култивира чувство за отговорност и отчетност при участието в медиите, отчитайки потенциалните последици от собствените действия и думи.
- Да се ангажираме с непрекъснато учене и растеж на медийното участие, да бъдем информирани за нововъзникващите тенденции, технологии и най-добри практики за ангажиране с медиите.

ОТРАЗЯВАНЕ ОТНОСНО ИЗПОЛЗВАНЕТО НА МЕДИИТЕ

Компетентността е основен аспект на обучението по медийна грамотност, като се фокусира върху способността на хората да изследват критично собствените си навици за потребление на медии и въздействието на медиите върху техните мисли, поведение и възприятия. Тази компетентност насърчава самосъзнанието и критичното мислене по отношение на това как медиите оформят индивидуалните и колективните преживявания. Значението на тази компетентност се крие в способността ѝ да култивира критични мислителци, които могат да се ориентират внимателно в медийния пейзаж, което води до по-информирано и отговорно медийно потребление. Резултати от обучението:

1

Знание

- Да познава различните видове медии и техните потенциални ефекти върху индивидите и обществото, включително влиянието на социалните медии, новините и развлеченията.
- Да разберем психологическите и социалните фактори, които движат медийното потребление, включително ролята на идентичността, културата и личните интереси.
- Да се признае значението на медийната грамотност за насърчаване на критична ангажираност и смекчаване на рисковете, свързани с медийното потребление, като дезинформация и негативни стереотипи.

2

Умения

- Да се развие способността за критична оценка на личните медийни навици чрез отразяване на консумираното съдържание и неговите емоционални и когнитивни ефекти.
- Да анализира посланията и разказите, представени в медиите, идентифицирайки пристрастия, стереотипи и основни мотиви.
- Да прилага рефлексивни практики, като например водене на дневник или дискусия, за артикулиране на мисли и чувства относно медийните преживявания, насърчавайки по-дълбоко разбиране и ангажираност.

3

Нагласи/Ценности

- Да възприемат начин на мислене на критична рефлексия, като оценяват значението на поставянето под въпрос и оценката на медийните съобщения, вместо да ги приемат пасивно.
- Да култивира чувство за отговорност по отношение на медийното потребление, като признава въздействието на личния избор върху себе си и по-широката общност.
- Да се ангажираме с непрекъснат размисъл и научаване относно използването на медиите, адаптиране на навиците за потребление с появата на нова информация и перспективи.

НАВИГАЦИЯ В МЕДИЙНИТЕ ТЕХНОЛОГИИ

Компетентността се фокусира върху предоставянето на индивидите на знанията и уменията, необходими за ефективното използване на различни медийни технологии. Тази компетентност е от решаващо значение в днешния дигитален пейзаж, където има широк набор от медийни платформи и инструменти за комуникация, споделяне на информация и забавление. Значението на тази компетентност се крие в способността ѝ да даде възможност на хората да се ориентират в цифровия свят с увереност, като използват медийните технологии за подобряване на комуникацията, сътрудничеството и креативността и се адаптират към нови инструменти, когато се появят. Чрез овладяване на уменията, свързани с тази компетентност, хората могат ефективно да участват в цифровата среда, като имат достъп до информация, изразяват идеи и се ангажират с другите по смислени начини. Резултати от обучението:

1

Знание

- Да познава основните принципи на функционирането на различните медийни технологии, включително основните хардуерни и софтуерни компоненти.
- Да разберем потенциалните ползи и ограничения на различни медийни технологии, като вземем предвид фактори като достъпност, сигурност и поверителност.
- Да разпознава етичните съображения, свързани с използването на медийни технологии, като зачитане на правата на интелектуална собственост и поддържане на подходящо онлайн поведение.

2

Умения

- Да развиете умения в използването на различни медийни платформи и инструменти, включително социални медии, системи за управление на съдържание и софтуер за редактиране на мултимедия.
- Да приложите умения за отстраняване на неизправности за разрешаване на често срещани технически проблеми, свързани с медийните технологии, като проблеми със свързването или софтуерни неизправности.
- Бързо адаптиране към новите медийни технологии, демонстриране на способност за учене и прилагане на нови умения, ако е необходимо.

3

Нагласи/Ценности

- Да възприемат мислене за растеж към медийните технологии, като ги разглеждат като инструменти за учене, творчество и лично израстване, а не като пречки.
- Да култивира чувство за любопитство и изследване, активно търсене на възможности за научаване и експериментиране с нови медийни технологии.
- Да се ангажираме да използваме медийните технологии отговорно и етично, като вземем предвид потенциалното въздействие върху себе си и другите.

НАСЪРЧАВАНЕ НА МЕДИЙНАТА ГРАМОТНОСТ

Компетентността се фокусира върху насърчаване на осведомеността и разбирането на принципите на медийната грамотност сред хората и общностите. Тази компетентност насърчава разпространението на знания за медийна грамотност, като дава възможност на хората да се ангажират критично с медийното съдържание и да участват активно в медийния пейзаж. Значението на тази компетентност се крие в нейния потенциал да култивира медийно грамотно общество, способно да се ангажира критично с информацията, да намали податливостта към дезинформация и да насърчава демократичното участие. Резултати от обучението:

1

Знание

- Да познава основните концепции и принципи на медийната грамотност, включително способността за достъп, анализиране, оценка, създаване и действие с помощта на медии.
- Да се разбере ролята на медийната грамотност за подобряване на уменията за критично мислене и насърчаване на информирано гражданство в едно демократично общество.
- Да разпознава различните налични медийни платформи и технологии, както и тяхното влияние върху общественото възприятие и поведение.

3

Нагласи/Ценности

- Да приеме ангажимент за учене през целия живот относно медийната грамотност, като признава нейния развиващ се характер и значението на адаптирането към новите медийни пейзажи.
- Да се култивира чувство за социална отговорност по отношение на разпространението на знания за медийна грамотност, разбиране на въздействието му върху овластяването на индивида и общността.
- Да се ангажираме с насърчаване на приобщаващи практики за медийна грамотност, които зачитат различни гледни точки и насърчават равнопоставеността в достъпа и представянето на медиите.

2

Умения

- Да развие способността за проектиране и прилагане на ефективни програми и семинари за медийна грамотност, които се грижат за различни аудитории, включително деца, младежи и възрастни.
- Да прилага комуникационни и застъпнически умения за насърчаване на инициативи за медийна грамотност в общности, училища и органи за създаване на политики.
- Да участва в съвместни усилия със заинтересовани страни, като преподаватели, медийни специалисти и обществени организации, за да подобри ресурсите за медийна грамотност и обхвата.

МЕТОДОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

Обучаващите за възрастни се нуждаят от специализирано обучение, ресурси и методи на преподаване, за да осигурят ефективно обучение по медийна и дигитална грамотност на възрастни хора, които имат уникални учебни нужди и предизвикателства.

Подход за учене чрез преживяване

Ученето чрез преживяване съчетава различни методи (като проекти, решаване на проблеми и общественополезен труд) за преподаване чрез практически опит.

Принципи

Ефективното техническо обучение за възрастни изисква персонализирани инструкции, ясни обяснения, редовна обратна връзка и търпение. Чрез комбиниране на тези елементи с визуални помощни средства и насърчение, възрастните хора могат уверено да се ориентират в дигиталния свят.

Оценка

Оценяването на уменията на MIL проследява напредъка на обучаемия, подобрява преподаването и измерва успеха на програмата.

ПОДХОД ЗА УЧЕНЕ ЧРЕЗ ПРЕЖИВЯВАНЕ

Ученето чрез преживяване, въведено от Джон Дюи, е педагогически подход, който набляга на активното учене чрез преживявания от реалния свят. Този подход се основава на убеждението, че обучаемите придобиват по-задълбочено разбиране на концепциите, когато прилагат теоретични знания в практически ситуации. Четиристепенният модел на Колб (конкретно преживяване, рефлексивно наблюдение, абстрактна концептуализация, активно експериментирание) осигурява рамка за този процес.

Подходът чрез преживяване включва различни методологии, включително обучение, базирано на проекти, обучение, базирано на проблеми, обучение на услуги и симулации. Тези методи насърчават активното ангажиране, критичното мислене и решаването на проблеми в реалния свят. Чрез интегрирането на тези методологии преподавателите могат да създадат ангажиращи и ефективни учебни преживявания, които дават възможност на обучаемите да развият основни умения за съвременния свят.

Обучението, базирано на проекти, например включва студенти, работещи по проекти от реалния свят, които изискват от тях да изследват, да си сътрудничат и да решават проблеми. Този подход насърчава чувството за собственост върху тяхното обучение и помага на учениците да развият критично мислене и умения за решаване на проблеми.

Служебното обучение съчетава академично обучение с общественополезен труд. Като участват в проекти за общественополезен труд, учениците могат да прилагат знанията и уменията си за решаване на проблеми от реалния свят. Този подход също помага на учениците да развият чувство за гражданска отговорност и съпричастност.

Симулациите осигуряват безопасна и контролирана среда за учениците да практикуват умения и да изследват сценарии от реалния свят. Като участват в симулации, учениците могат да развият умения за решаване на проблеми, вземане на решения и комуникационни умения.

В заключение, ученето чрез преживяване предлага цялостен и ефективен подход към образованието. Чрез включването на различни методологии, преподавателите могат да създадат ангажиращи и смислени учебни преживявания, които дават възможност на учениците да развият основни умения за съвременния свят.

КЛЮЧОВИ ПОДХОДИ

Интерактивни лекции

Интерактивните лекции съчетават традиционното преподаване с активно учене. Чрез включването на дискусии, групова работа и технологии те повишават ангажираността на учениците, критичното мислене и запазването на знанията. Този подход е особено ефективен в обучението по медийна грамотност, където критичният анализ е ключов.

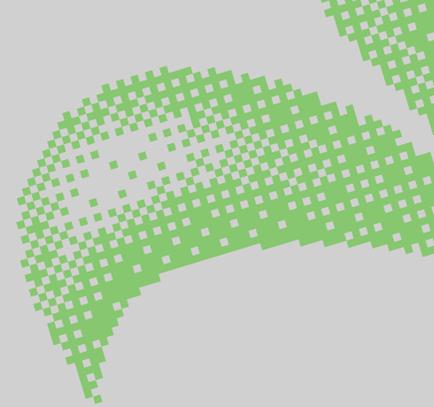
Практически дейности

Практическите дейности са от съществено значение за ефективното учене. Правейки, обучаемите разбират по-добре концепциите, развиват умения и запазват информация по-ефективно. Тези дейности симулират ситуации от реалния свят, насърчавайки критичното мислене и решаването на проблеми.

Казуси

Казусите предлагат сценарии от реалния свят за подобряване на обучението. Чрез анализиране на сложни ситуации учениците развиват критично мислене, умения за решаване на проблеми и вземане на решения. Този метод насърчава активното учене и преодолява пропастта между теорията и практиката

ИНТЕРАКТИВЕН ЛЕКЦИИ

Комбинируйте традиционните лекции с интерактивни елементи като сесии с въпроси и отговори, дискусии, семинари и др.

Интерактивните лекции съчетават традиционното преподаване с техники за активно учене, ангажирайки студентите чрез дискусии, анкети, групова работа и мултимедия. Този метод подобрява разбирането, насърчава критичното мислене и насърчава сътрудничеството. Изследванията показват, че активното участие подобрява запазването и прилагането на информация. Например Принс (2004) установи, че стратегиите за активно учене повишават представянето и удовлетворението на учениците. Техники като мислене по двойки и системи за реакция на публиката трансформират пасивното обучение в интерактивно преживяване.

В MIL обучението интерактивните лекции са особено ефективни. Те помагат на учениците да анализират и критикуват медийните съобщения, развивайки основни аналитични умения. Aufderheide (1993) отбелязва, че медийната грамотност включва не само достъп до информация, но и критично ангажиране с нея. Интерактивните лекции насърчават този размисъл.

В обобщение, интерактивните лекции подобряват ангажираността, критичното мислене и уменията за медийна грамотност, създавайки по-ефективна учебна среда за навигиране в днешния медиен пейзаж.

ПРАКТИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ

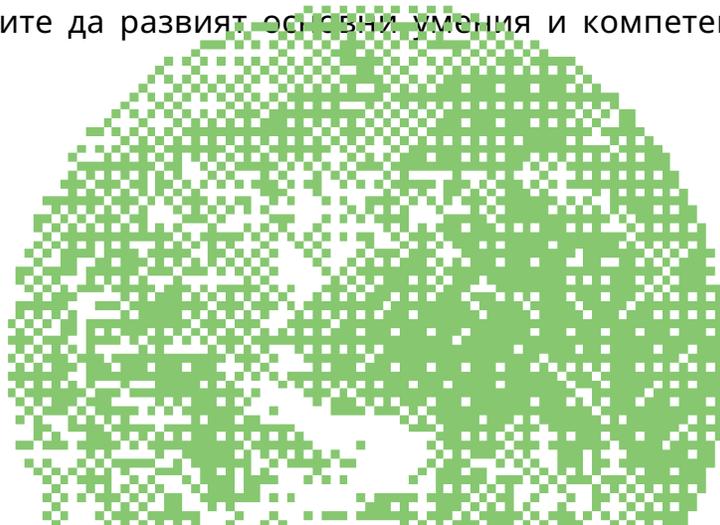
Практическите дейности са ключов компонент на ученето чрез преживяване, като се набляга на пряката ангажираност и практическото приложение на знанията. Тази методология на обучение позволява на обучаемите да участват активно в задачи и сценарии, които отразяват ситуации от реалния свят, като насърчават по-задълбочено разбиране на концепциите и развитието на основни умения.

Практическите дейности включват обучаемите в директна манипулация на материали, инструменти или оборудване за постигане на конкретни учебни цели. Тези дейности могат да приемат различни форми, като експерименти, симулации, ролеви игри и обучение, базирано на проекти. Като се занимават с практически задачи, обучаемите могат да прилагат теоретични концепции в практически условия, отразявайки своя опит и конструирайки знания чрез процеса на правене.

Значението на практическите дейности в образованието е добре документирано. Според пирамидата на обучението, учащите запомнят 75% от представената информация, когато участват в практическо обучение, в сравнение със само 5% запаметяване, когато учат чрез лекции (Lalley & Miller, 2007). Това откритие подчертава ефективността на практическите дейности за насърчаване на запазването и прилагането на знания.

Нещо повече, практическите дейности са в съответствие с теорията за обучение чрез преживяване на Kolb (Kolb, 1984). Като се занимават с практически задачи, обучаемите могат да напредват през този цикъл, придобивайки практически умения и развивайки по-задълбочено разбиране на предмета.

В заключение, практическите дейности са мощна методология за обучение, която насърчава активното ангажиране, прилагане в реалния свят, сътрудничество, размисъл и адаптивност. Чрез включването на практически опит в образователните практики, преподавателите могат да създадат динамична учебна среда, която дава възможност на учащите да развият осъзнати умения и компетенции за съвременния свят.

КАЗУСИ

Казусите са широко призната образователна методология, която включва задълбочено изследване на сценарии или ситуации от реалния живот за улесняване на ученето. Този подход позволява на студентите да прилагат теоретичните знания към практически проблеми, като насърчават критичното мислене, уменията за решаване на проблеми и съвместното учене. Като се занимават с казуси, обучаемите могат да анализират сложни проблеми, да разглеждат множество гледни точки и да разработват решения въз основа на доказателства и разсъждения.

Казусът се дефинира като подробно изследване на конкретен случай, събитие или явление, често базирано на контекст от реалния свят. Според Yin (2018) казусите служат като ценен изследователски метод, който позволява изследването на сложни социални явления в техните естествени условия. В образователен контекст казусите обикновено представят сценарий, който изисква от учениците да анализират ситуацията, да идентифицират предизвикателствата и да предложат решения. Този метод насърчава активното участие и ангажираност, отдалечавайки учащите се от пасивното усвояване на информация към активно изграждане на знания (Giddens, 1984).

Използването на казуси в образованието има богата история, особено в области като бизнес, право и медицина, където приложенията в реалния живот са от съществено значение за развиване на практически умения. Както отбелязват Hamel, Dufour и Fortin (1993), казусите предоставят на обучаемите възможността да се включат в процесите на решаване на проблеми и вземане на решения, като по този начин подобряват своите аналитични способности и разбиране на сложни проблеми.

В обобщение казусите са ефективна методология за обучение, която подобрява ученето чрез предоставяне на контекст от реалния свят, насърчаване на критичното мислене, насърчаване на сътрудничеството и насърчаване на размисъл. Чрез интегрирането на казуси в образователните практики, преподавателите могат да предоставят на обучаемите уменията, необходими за справяне със сложни предизвикателства и вземане на информирани решения в личния и професионалния живот.

ПРИНЦИПИ

Тъй като по-възрастните хора все повече се ангажират с технологиите, става изключително важно да се прилагат ефективни методологии за преподаване, които отговарят на техните уникални потребности от обучение. Придържането към конкретни принципи може значително да подобри учебния опит и да осигури успешни резултати. Следните насоки очертават ключовите принципи, които ще улеснят ефективното прилагане на тази персонализирана методология.

Индивидуално обучение:

Оценете индивидуалните нива на обучение и съобразете съдържанието с тях. Осигурете персонализирани сесии за обучение за тези, които се нуждаят от допълнителна помощ.

Прости и ясни инструкции:

Използвайте ясен език и избягвайте технически жаргон. Разбийте сложните задачи на малки, управляеми стъпки.

Редовна обратна връзка и адаптиране:

Seek feedback to understand their difficulties and preferences.
Adapt teaching methods based on their responses and progress.

Повторение и подсилване:

Повтаряйте ключови концепции редовно, за да затвърдите наученото. Предоставете обобщени листове и лесни за следване ръководства за справка.

Визуални и аудио помощни средства:

Използвайте диаграми, екранни снимки и видеоклипове, за да илюстрирате точките. Предлагайте аудио инструкции за хора със зрителни увреждания.

Насърчаване и търпение:

Насърчавайте положителна и насърчаваща учебна среда. Бъдете търпеливи и празнувайте малки постижения, за да изградите увереност.

Обучавайки възрастните хора на тези холистични умения за MIL чрез персонализирани, подкрепящи и съвместни методологии, те могат да бъдат овластени да се ориентират безопасно и уверено в дигиталния свят. Чрез комбиниране на тези умения и методологии възрастните хора могат да бъдат ефективно обучени да станат по-компетентни и уверени в използването на медии и информационни технологии. Това не само повишава тяхната независимост, но и способността им да се ангажират с модерния свят.

ОЦЕНКА

Оценяването на обучаемите в програмите за придобиване на умения за MIL е от решаващо значение поради няколко причини:

засилване на критичното мислене,
идентифициране на нуждите от обучение и напредъка,
изграждане на устойчивост срещу дезинформация,
подпомагане на ученето през целия живот,
информирание на образователните политики.

Също така оценката служи като мониторинг и оценка на капацитета на учителите на умения за MIL: събраните данни за прилагането и въздействието на рамката могат да се използват за непрекъснато развитие на учебната програма и нейното ефективно прилагане в различни сектори, като се гарантира, че уменията са подходящи, достъпни и устойчиви за всички учащи.

Методи за количествена оценка:

Кратки тестове, практически тестове: Измерете компетентността и основното разбиране на ключови понятия. Използвайте практически задачи, за да оцените придобиването на умения в сценарии от реалния свят.

- **Технологични симулации:** използвайте симулирани среди, за да тествате специфични умения в контролирана среда.

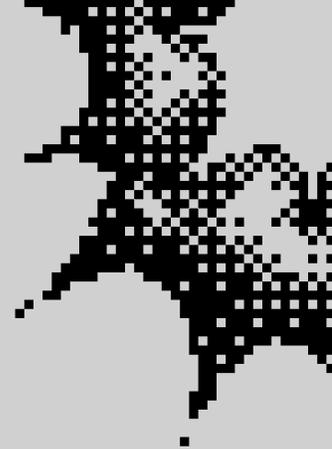
Методи за качествена оценка:
Сесии / формуляри за обратна връзка: Съберете мненията на участниците относно програмата и техния опит в обучението, обсъдете напредъка и адресирайте всички трудности.

Портфолио: Документирайте напредъка и постиженията на участниците във времето.

Интервюта и дискусии: Провеждайте индивидуални или малки групови интервюта, за да получите по-задълбочена представа за тяхното разбиране и опит.

Тези оценки в крайна сметка дават възможност на хората да се ориентират в медийния пейзаж ефективно и отговорно.

НАСОКИ ОТНОСНО ПОТЕНЦИАЛА ЗА ПРЕХВЪРЛЯНЕ

Насоките относно потенциала за прехвърляне са от съществено значение за успешното адаптиране и прилагане на практики в различни контексти. Те помагат да се гарантира, че инициативите са ефективно персонализирани, за да отговорят на местните нужди, като същевременно поддържат основните елементи, които допринасят за техния успех.

Определете първоначалните умения

- Прегледайте съществуващите рамки за медийна и информационна грамотност (MIL) и политически документи на национално, регионално и глобално ниво, за да идентифицирате подходящи умения за прехвърляне.
- Провеждайте консултации със заинтересованите страни във всеки целеви сектор (ПОО, доставчици на образование, местни власти), за да валидирате идентифицираните умения и да гарантирате тяхната приложимост към местния контекст.
- Идентифицирайте нуждите: Провеждайте проучвания или фокус групи, за да разберете специфичните нужди от медийна и информационна грамотност на целевата група.

Изберете Основни умения

- Изберете управляем брой основни MIL умения, които са от по-висок ред и балансират когнитивни, социални и емоционални умения.
- Ангажирайте заинтересованите страни от всеки сектор, за да гарантирате, че избраните умения са уместни и включват участие на крайни потребители като възрастни обучаеми и преподаватели.

3

Разработване на учебна програма

- Дизайн на модул: Създайте модули за всяка област на компетентност. Всеки модул трябва да включва съдържание (материали за обучение, практически примери и казуси), учебни дейности и оценки.
- Разработете ресурси: създайте лесни за употреба ръководства, видео уроци, интерактивни модули за електронно обучение и инфографики, пригодени за възрастни хора.

4

Поддръжка и ресурси

- Социалната подкрепа е от решаващо значение за успешната реализация.
- Изграждане на общност: Създайте онлайн форуми или местни клубове, където обучаемите и учителите могат да споделят опит и да си помагат.
- Партньорства: Сътрудничете с местни организации, технологични компании и образователни институции, за да предоставите ресурси и опит.

5

Определете първоначалните умения

Организации за ПОО:

Разработете специфични за възрастта стандарти за обучение и прогресия на програмата за всяко умение MIL.

Използвайте ориентирани към обучаемия педагогически и базирани на компетенциите учебни програми, за да преподавате MIL умения.

Разработете оценки, които са в съответствие с идентифицираните основни MIL умения.

Доставчици на образование:

Интегрирайте основните MIL умения в съществуващите учебни програми за възрастни обучаеми.

Провеждайте семинари за преподаватели, за да развият собствените си умения за MIL, като използват учебните книги и материали.

Използвайте интерактивни инструменти за обучение като приложението MIL Skills и настолната игра.

Местни власти:

Съгласувайте съществуващите политики и стратегии с идентифицираните основни умения за MIL.

Разпределете ресурси въз основа на идентифицираните приоритетни области и пропуски в уменията за MIL. Ангажирайте се с местните общности, за да популяризирате важноста на уменията за MIL.

6

Наблюдавайте и оценявайте

- Съберете данни за прилагането и въздействието на Пътеката на уменията на MIL във всеки сектор.
- Използвайте данните, за да подобрявате непрекъснато рамката и нейното внедряване.
- Редовна оценка: Прилагайте редовни оценки, за да оцените ефективността на пътя и напредъка на участниците.
- Механизми за обратна връзка: Събирайте обратна връзка от участниците, за да подобрявате непрекъснато програмата.

7

Прилагайте приобщаващо и достъпно

- Уверете се, че всички материали и дейности са адаптивни към различни стилове на учене и способности.
- Прилагайте приобщаващи практики, за да гарантирате, че всички обучаеми имат равен достъп до MIL знания и умения.
- Уверете се, че материалите са достъпни за хора със зрителни, слухови или когнитивни увреждания. Използвайте големи шрифтове, ясен звук и прост език.

8

Допълнителни съображения

- Гъвкавост: Предлагайте разнообразие от формати на обучение, за да се приспособите към различни предпочитания.
- Уместност: Свържете обучението с реалния опит и нужди на участниците.
- Непрекъснато обучение: Насърчавайте непрекъснатото развитие на умения чрез последващи ресурси и подкрепа.
- Непрекъснато подобрение: Редовно актуализирайте съдържанието и методите въз основа на технологичния напредък и отзивите на участниците.
- Кампании за осведоменост: Използвайте социални медии, бюлетини на общността и местни медии, за да популяризирате пътя.
- Стимули: Предлагайте сертификати за признаване за завършване на модули, за да мотивирате участието

Следвайки тези насоки, Пътят на уменията за MIL може да бъде ефективно прехвърлен и приложен в различни сектори, като се гарантира, че критичните умения за MIL се развиват по приобщаващ, достъпен и устойчив начин. Организациите и общностите могат да се възползват от доказани практики, да подобрят своята ефективност и да допринесат за по-широко споделяне на знания и усилия за сътрудничество.

ЗНАЧЕНИЕ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОЕКТА MILSKILLS

Проектът MILSkills предлага няколко стратегии за преодоляване на признати бариери:

Разработване и прилагане на програми за MIL, съобразени с възрастните хора.

Повишаване на капацитета на обучителите на възрастни чрез инструменти и методологии като набора от инструменти за умения за MIL.

Насърчаване на отговорно и етично дигитално ангажиране.

Повишаване на достъпа до цифрови технологии и програми за обучение.

Въз основа на ключовите умения и компетенции, признати и включени в Пътеката за компетенции на уменията на MIL,

дейностите на WP3 ще се съсредоточат върху разработването на новаторска работна книга за обучение и материали, целящи да дадат възможност на възрастните хора и

преподавателите за възрастни да развият необходимите медийни и информационни умения и компетенции, за да адресират на цифровата трансформация чрез развитие на цифрова готовност, устойчивост и капацитет, както и насърчаване на ученето през целия живот и активното остаряване. Работната тетрадка за обучение ще възприеме смесена методология с действия за обучение лице в лице и на работното място и онлайн ресурси. Точната структура на курса ще бъде решена, когато изследването приключи и нивата на обучение, които трябва да бъдат постигнати, бъдат договорени. Материалите за обучение ще бъдат напълно достъпни на всички партньорски езици,

Proektŭt MILSkills predlaga nyakolko strategii za preodolyavane na priznati barier

което позволява на всеки обучаем да изпълнява обучението самостоятелно в цяла Европа и в чужбина. Освен това партньорите по проекта ще се уверят, че следните принципи се прилагат по време на разработването на курса за обучение: курсовата система ще бъде гъвкава; курсът ще бъде многоетапен и подреден в дългосрочен план;

курсът ще бъде проектиран с иновативни смесени методи на обучение, т.е. част от този курс ще бъде предоставен на място, във формат, ръководен от инструктор, което е необходимо за ефективни семинари, казуси, съвместна работа и т.н., а също така ще да бъдат достъпни онлайн, в платформата за електронно обучение на проекта.

След разработването на учебната книга и материалите, ще се проведе фазата на експериментиране чрез пилотни дейности във всички страни партньори. Минимален брой от 200 възрастни и 80 преподаватели за възрастни ще бъдат включени в пилотните дейности и ще завършат курса на онлайн платформата. Преподавателите ще действат като онлайн треньори, напътствайки обучаемите по време на тяхното пътуване, хвърляйки светлина върху предстоящите им мисии и помагайки на обучаемите да продължат да вървят.

Дейностите на WP4 ще доведат до два конкретни резултата:

1. Платформата за електронно обучение на MIL Skills, която ще се състои от следното:

Област на проекта: основна информация за целите на проекта, дейностите и партньорството.

Регистрационна форма за курса.

Вътрешна област: отворената платформа за електронно обучение ще бъде свободно достъпна при регистрация, която ще изисква обща информация за потребителя. - Онлайн курсове: Материалите, които партньорите ще разработят, ще бъдат достъпни на платформата за потребителите на английски и на 6 езика на партньорите.

Модул за обучение: поддържа потребителско тестване и оценяване, както и напредък въз основа на постигнати резултати от теста. Модулът позволява на потребителите да положат повторно тестове и да постигнат по-добри резултати.

Електронна библиотека: всички резултати от проекта заедно с други полезни материали и ресурси (напр. връзки към препоръчани въздействащи четива, връзки към вдъхновяващи ресурси – видеоклипове и т.н.) ще бъдат достъпни в рамките на платформата за електронно обучение.

Форум: ще позволи на потребителите да комуникират директно с другите.

Модул за отчитане:

Отделна база данни на Analytics за управление на ефективността

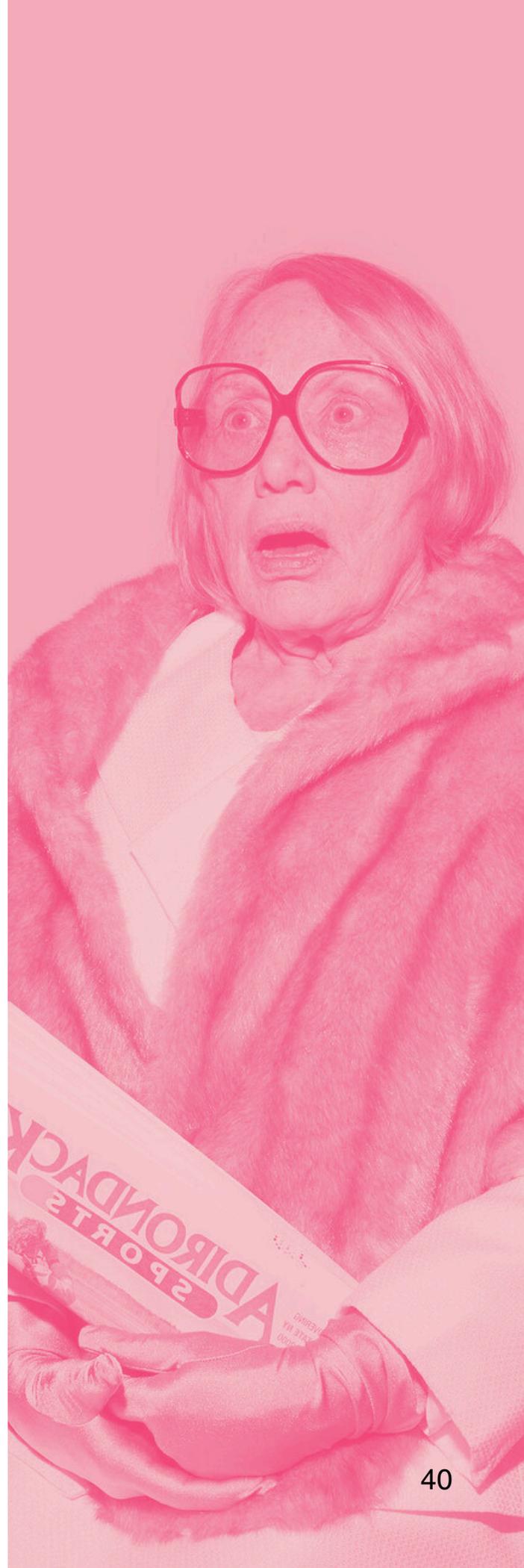
Автоматизирано доставяне и съхранение на табла и отчети.

2. Дигиталната настолна игра MIL Skills

Играта на проекта ще бъде цифрова версия на типична походова настолна игра, която ще позволи на до 6 потребители да играят един срещу друг.

Играта ще приеме формата на типична настолна игра тип „тривиално преследване“, където играчите хвърлят зарове, отговарят на въпроси и правят избор относно предмета на играта (развитие на медийни и информационни умения).

Съдържанието на играта ще позволи на играчите да имат 30-минутна игра помежду си и ще им позволи цифрово да напредват през етапите на нивата на придобиване на умения чрез ангажиращи, интерактивни въпроси.

Дейностите на WP5 ще създадат набор от инструменти за MIL Skills за обучители на възрастни, организации за обучение на възрастни, съответни експерти, заинтересовани страни и политици, който ще включва практическа информация и планове за уроци за това как могат да прилагат резултатите от MIL Skills в своята образователна методология, както и допълнителни ресурси и инструменти за да подпомогнат своите обучаеми да развият своите медийни и информационни умения за ефективно навигиране в съвременния медиен пейзаж и борба с разпространението на фалшиви новини и дезинформация. Плановете за уроци по медийна и информационна грамотност могат да помогнат на обучаващите за възрастни при предоставянето на ангажиращи, ефективни и въздействащи уроци, които отговарят на нуждите на техните обучаеми и им помагат да развият уменията и знанията, необходими за навигиране в сложния дигитален пейзаж с увереност. Инструментариумът ще бъде доставен през месец 24 и ще бъде достъпен за безплатно изтегляне на уебсайта на проекта и платформата за електронно обучение на английски език.

Освен това, WP5 ще подпомогне възможността за прехвърляне и повишаване на осведомеността на резултатите от проекта MIL Skills. Това ще бъде постигнато чрез съответните кампании за повишаване на осведомеността, които ще бъдат организирани и изпълнени във всяка страна партньор. Кампаниите ще бъдат под формата на мултипликационно събитие, което ще има за цел да представи резултатите от MIL Skills на съответните целеви групи. Основната цел на тези мултипликационни събития ще бъде да представят и популяризират резултатите от проекта, както и да позволят на партньорите по проекта да получат ценна обратна връзка за тях от участниците в събитието. Участниците също така ще попълнят въпросници за оценка, за да оценят както ефективността и успеха на събитието, така и да предоставят ценна обратна връзка за резултатите и резултатите от проекта, представени по време на събитието.

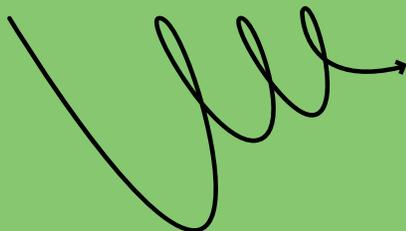
ИЗВОДИ

Основната цел на проекта MILSkills е да подкрепи европейските политици в разработването на ефективни политики за повишаване на медийната и информационната грамотност сред възрастните граждани и преподавателите за възрастни, като по този начин се допринесе за цифровата трансформация и подобряването на цялостната цифрова грамотност в Европа. Пътят на компетенциите за умения MIL предоставя цялостен и структуриран подход за овластяване на възрастни хора и преподаватели за възрастни с необходимите умения за медийна и информационна грамотност. Той служи като основа за материалите за обучение, цифровите инструменти и образователната методология на проекта, съобразени с нуждите на възрастните хора, като им помага да се ориентират в цифровия свят уверено и безопасно.

Окончателните и национални версии на Пътеката на компетенциите за MIL ще увеличат нейния обхват и приложимост в съответния европейски и национален контекст.

РЕФЕРЕНЦИИ

- Aufderheide, P. (1993). Медийна грамотност: Доклад от Националната лидерска конференция по медийна грамотност.
- Батиста, М. и Фонсека, Дж. (2016). Оценка на медийната грамотност: Предизвикателства и перспективи. Вестник за обучение по медийна грамотност.
- Comandos.. Какво е медийна грамотност?
- Съвет на Европа. (2017). Медийна грамотност в Грузия: Оценка на нуждите и препоръки.
- Дюи, Дж. (1938). Логика: Теория на изследването. Холт, Райнхарт и Уинстън.
- Enow Образование. Изпит по медийна грамотност.
- Фрида, С. (n.d.). Казус метод на обучение.
- Гидънс, А. (1984). В Р. Ин (1993). Приложения на изследване на казуси. Бевърли Хилс, Калифорния: Sage Publishing.
- Гопал, Р. и Сингх, А. (2021). Основна дигитална грамотност: Изисквания и елементи. Международен журнал за напреднали изследвания в областта на компютърните науки и управлението.
- Хобс, Р. (2017). Какво има нужда обществото от медиите в ерата на дигиталната комуникация. Лаборатория за медийно образование.
- In Leaning, M. (2019, 11 юни). Подход към цифровата грамотност чрез интегриране на медийна и информационна грамотност. Медии и комуникация.
- При измерване на MIL умения.
- В Morrissette, E., Pierpont, S., Murray, R., Nagel, J., & Muite, D. (n.d.). Значението на медийната грамотност – Въведение в медийните изследвания.
- В Академията за учители. Дигитална медийна грамотност: Основни умения за цифровата ера.
- В университета на Уинипег. (n.d.). Учене чрез преживяване Методи на преподаване: Описание на казуси.
- Kolb, D. A. (1984). Учене чрез преживяване: Опитът като източник на учене и развитие. Прентис Хол.
- Колб, А. Й. и Колб, Д. А. (2009). Теория за учене чрез преживяване: динамичен, холистичен подход към обучението, образованието и развитието на управлението. Наръчникът на SAGE за обучение по мениджмънт, образование и развитие.
- Lalley, J.P., & Miller, R.H. (2007). „Пирамидата на обучение: насочва ли учителите в правилната посока?“ образование.
- Iomäki, L., Kantosalo, A., & Lakkala, M. (2011). Какво е дигитална компетентност? В Свързан портал. Европейска училищна мрежа.
- Медийна грамотност сега. (n.d.). Какво е медийна грамотност?
- Национална асоциация за обучение по медийна грамотност. (n.d.). Основи на медийната грамотност.
- Принс, М. (2004). „Активното учене работи ли? Преглед на изследването.“ Вестник за инженерно образование.
- Reineck, D., & L, J. (2015). Медийна и информационна грамотност: подход, основан на правата на човека в развиващите се страни. (Дискусионен документ 10/2015). DW Akademie.
- Томас, Дж. У. (2000). „Преглед на изследванията върху обучението, базирано на проекти.“ Фондация Autodesk.
- Ин, Р. К. (2018). Изследване и приложения на казус: дизайн и методи. Thousand Oaks, Калифорния: Sage Publications.

**„УМЕНИЯ ЗА МЕДИЙНА И
ИНФОРМАЦИОННА ГРАМОТНОСТ НА
ВЪЗРАСТНИТЕ ЗА РАЗВИВАНЕ НА
КРИТИЧНО МИСЛЕНЕ И БОРБА С
ФАЛШИВИТЕ НОВИНИ“**

**НАПИСАНО ОТ:
МАРИНА ИВАНОВА (NEW EAST,
ЛАТВИЯ)**

**НАДЗОР:
VIKTORS ANDRUŠKEVIČS (NEW EAST,
ЛАТВИЯ), ALINA HAČETLOVA (NEW
EAST, ЛАТВИЯ),
ЙОРЕН ДОБКЕВИЧ (НОВ ИЗТОК,
ЛАТВИЯ)**

**КРЕДИТИ ЗА ДИЗАЙН:
ELĪNA VEIŅŠTEĪNA (НОВ ИЗТОК,
ЛАТВИЯ)**

**КРЕДИТИ ЗА СНИМКИ:
ИВАРС УТИНАНС, ДЖЕЙНА САУЛИТЕ,
САКТА БЕТ**

WWW.MILSKILLS.EU

2024 г

MIL SKILLS

Умения за медийна и информационна грамотност на възрастни за развиване на критично мислене и борба с фалшивите новини.

Финансиран от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче са само на автора(ите) и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). Нито Европейският съюз, нито EACEA могат да носят отговорност за тях.

Код на проекта: 2023-1-LV01-KA220-ADU-000156693

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

State Education
Development Agency
Republic of Latvia

Co-funded by
the European Union

АБОНИРАЙ СЕ ЗА MIL SKILLS

Присъединете се към нас в партньорство, посветено на напредването на иновациите чрез споделен опит.

www.milskills.eu

ЗА ВСЯКАКВИ ВЪПРОСИ, МОЛЯ, ИЗПРАТЕТЕ КАТО СЪОБЩЕНИЕ

milskillsproject@gmail.com